Кокоша Антоніна
магістрантка Уманського державного педагогічного
університету імені Павла Тичини
Науковий керівник:
доктор педагогічних наук, професор – Коляда Наталія Миколаївна

СТУДЕНТСЬКЕ НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ЯК ФАКТОР ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Сучасні трансформаційні зміни, що відбуваються в галузі соціальної роботи та підготовці висококваліфікованих кадрів даного напряму, в умовах Євроінтеграції постають однією з актуальних проблем дослідження.

Нині фахівці соціальної роботи мають бути готовими до виконання складних професійних завдань у процесі комунікативної взаємодії з різними групами клієнтів для надання їм необхідної допомоги і підтримки. Зважаючи на це – пріоритетним завданням сучасної освіти України є всебічна підготовка майбутніх соціальних працівників до практичної діяльності, що, перш за все, полягає у формуванні їх професійно-комунікативної компетентності. Адже уміння налагоджувати ефективну комунікативну взаємодію з клієнтами забезпечує успішну професійну діяльність соціального працівника [1, с. 5].

В умовах ВНЗ підготовка фахівців соціальної сфери орієнтована на формування професійних знань, умінь та навичок, що необхідні майбутнім спеціалістам у галузі соціального забезпечення. Теоретичний досвід студенти отримують під час занять, практичними навичками збагачуються відвідуючи заклади соціальної сфери міста. На часі актуальним є поєднання теорії та практики для формування професійної компетентності майбутнього соціального працівника. Таке поєднання неможливе без використання різних форм роботи, яке, крім навчання та практики, здійснюється в умовах діяльності Студентського наукового товариства.

Студентське наукове товариство (далі СНТ) – добровільне студентське об'єднання, що організується у вищих навчальних закладах із метою залучення студентів до науково-дослідної роботи, поширення й узагальнення досвіду цієї роботи, підвищення якості підготовки, створення і розвитку сприятливих умов для формування кваліфікованих фахівців шляхом інтенсифікації науково-дослідної роботи, участі їх у фундаментальних та прикладних дослідженнях, що проводяться у ВНЗ [5].

В умовах діяльності СНТ студенти мають можливість спробувати себе в ролі кваліфікованого спеціаліста, дослідити та проаналізувати різні форми та методи роботи, що зустрічаються у професійній діяльності соціального працівника, отримати досвід розв'язання складних ситуацій, підготувати та провести різноформатні заходи соціально-психологічного спрямування, апробувати власні напрацювання у збірниках наукових праць студентів, брати участь у різнорівневих конференціях та обмінюватись досвідом і знаннями зі студентами інших ВНЗ.

У контексті означеного вище актуальним є питання професійної спрямованості майбутніх соціальних працівників та діяльність СНТ у ВНЗ як фактор формування у випускників спеціальності «Соціальна робота» професійних компетентностей.

Поняття *«компетентність»* (лат. competentia, від competo – спільно добиваюся, досягаю, відповідаю, підходжу) у словниках трактується як «володіння знаннями, що дозволяють судити про що-небудь», «обізнаність у чому-небудь», «авторитетність, повноправність» тощо. У широкому сенсі слова, «компетентний» (лат. competens, competentis – здатний) – означає той, що «знає, досвідчений у певній галузі»; «що має право відповідно до своїх знань судити про будь-що»[2].

Важливе значення для дослідження мають праці вітчизняних і зарубіжних науковців, у яких обґрунтовано різні підходи до професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери (Н. Волкова, А. Капська, О. Карпенко, А. Моралес, В. Поліщук, Ф. Сейбел та ін.). Моделі показників професіоналізму

особистості та діяльності фахівців соціальної роботи були в центрі уваги таких дослідників, як: О. Байдарова, І. Зимняя, Т. Сила, Є. Холостова та ін. [1, с.6].

Згідно з державним освітнім стандартом вищої професійної освіти зі спеціальності «Соціальна робота», соціальний працівник у процесі навчання повинен оволодіти такими професійними компетентностями, як: готовність до забезпечення соціального захисту, допомоги і підтримки, надання соціальних послуг окремим особам і соціальним групам; готовність вирішувати проблеми клієнта шляхом залучення відповідних фахівців, мобілізації власних сил, фізичних, психічних і соціальних ресурсів клієнта; здатність цілеспрямовано й ефективно реалізовувати сучасні технології психосоціальної, структурної і комплексно-орієнтованої соціальної роботи, медико-соціальної допомоги населення; здібність до компетентного використання законодавчих і інших нормативних актів федерального і регіонального рівнів; здатність виявляти, формулювати і вирішувати проблеми у сфері психосоціальної, структурної і комплексно-орієнтованої соціальної роботи, медико-соціальної допомоги і ін [2].

В загальному перелік професійних знань, умінь та навичок соціального працівника, що формують його професійну компетентність, є досить широким і його можна продовжувати постійно. Проте, питання їх сформованості в умовах ВНЗ залишається відкритим. В нашому дослідженні СНТ розглядається як фактор формування професійних компетентностей майбутнього соціального працівника.

Нами виокремлено перелік положень, які, на нашу думку, складають структуру професійної компетентності соціального працівника, та які випускник ВНЗ може здобути в умовах діяльності СНТ:

– здатність викликати інтерес суспільства до результатів своєї професійної діяльності [3];

– підготовленість до самостійного виконання конкретних видів діяльності [4];

– уміння вирішувати типові професійні завдання і оцінювати результати своєї праці [4];

– здатність самостійно набувати нових знань і умінь за фахом [4];

– досліджувати використання інноваційний форм і методів у роботі з випадком створюючи проблемні групи;

– використання різноманітних способів вирішення проблем суспільства на основі проведення широкоформатних заходів для студентської молоді;

– розвиток лідерських та ораторських якостей, задатків організатора, вміння працювати на результат.

Професійна компетентність соціального працівника представляє інтегральну систему професійно-значимих (когнітивних), мотиваційних і особистісних компонентів. Формування професійної компетентності залежить як від рівня підготовленості до роботи в соціальній сфері, так і готовності постійно вдосконалювати свій професіоналізм [2].

Отже, всі положення, наведені вище, аргументовані формами та методами роботи СНТ, зокрема: кінолекторії, тематичні тренінги, круглі-столи, конференції, брейн-ринги, форум-театри, професійно-орієнтовані ознайомчі екскурсії, інтелектуальні ігри та квести, майстер-класи, дебати, семінари, конкурси на соціального спрямування, участь у програмах академічного обміну та інші. При активній студентські позиції та науковій спрямованості ефективність набуття професійної компетентності в умовах діяльності СНТ буде значно вищою і продуктивнішою та дозволить розширити сферу професійних інтересів майбутніх соціальних працівників.

Список використаних джерел

1. Баранюк В. В. Формування професійно-комунікативної компетентності майбутніх фахівців соціальної роботи: [Текст] дис. канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Баранюк Віта Василівна. – Хмельницький, 2016. – 345 с.

2. Дударьов В. В. Професійна компетентність соціальних працівників: методи управління / В. В. Дударьов // Грані. – 2015. – № 4. – С. 27–32. [Електронний ресурс] –Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Grani_2015_4_7

3. Зимняя И. А. Компетентностный подход. Каково его место в системе современных подходов к проблемам образования? (теоретико-методологический аспект) [Текст] / И.А. Зимняя // Высшее образование сегодня. – 2006. – № 8. – С. 20–26.

4. Равен Дж. Компетентность в современном обществе: выявление, развитие и реализация [Текст] / Дж. Равен. – М. : Академия, 2002. – 368 с.

5. Студентське наукове товариство [Електронний ресурс] – Режим доступу: https: // uk.wikipedia.org/wiki/Студентське_наукове_товариство.